

EUROOPA KOMISJON

Regionaalpoliitika peadirektooraat

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektooraat

JUHEND VIGADE KÄSITLEMISEKS IGA-AASTASTES KONTROLLIARUANNETES

(lisa iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste juhendile 18.2.2009, viide COCOF
09/0004/01-EN)

Käesoleva töödokumendi on koostanud komisjoni talitused. Kohaldatava ühenduse õiguse põhjal esitatakse dokumendis valitsusasutustele, asjaomases valdkonnas tegutsejatele, toetusesaajatele või võimalikele toetusesaajatele ning muudele ühtekuuluvuspoliitika seire, kontrolli ja rakendamisega seotud asutustele tehnilised juhised selle kohta, kuidas tõlgendada ja kohaldada kõnealuses valdkonnas ühenduse eeskirju. Töödokumendi eesmärk on pakkuda komisjoni talituste selgitusi ja tõlgendusi kõnealuste eeskirjade kohta, et hõlbustada rakenduskavade rakendamist ja edendada häid tavasid. Käesolevad juhised ei piira siiski Euroopa Kohtu ja Esimese Astme Kohtu tõlgendusi ega komisjoni tavasid otsuste tegemisel.

Sisukord

KASUTATUD LÜHENDID	4
MÕISTED	5
1. SISSEJUHATUS	7
2. VIGADE HINDAMINE.....	8
2.1. Komisjoni eelmistes juhendites sätestatud lähenemisviis	8
2.2. Süsteemsed vead.....	8
2.3. Juhuslikud vead	9
2.4. Anomaalsed vead.....	9
2.5. Lõpetamata ärakuulamisemenetlusega seotud vead.....	10
2.6. Prognoositav koguveamäär	11
2.7. Prognoositav koguveamäär ning juhtimis- ja kontrollisüsteemide hindamine	12
3. VEAMÄÄRADE ESITAMINE IGA-AASTASTES KONTROLLIARUANNETES SFC 2007 KAUDU	13
4. PUUDULIKUD JÄRELDUSOTSUSED	13
5. PARANDUSMEETMED.....	14
5.1. Parandatud vea mõiste järeldusotsuse seisukohast.....	14
5.2. Parandusmeetmed hilisemate sündmustena	14
5.3. Võimalus 1: ekstrapoleeritud finantskorrektsioon	15
5.4. Võimalus 2: iga veatüübi parandamine	15
5.5. Kulupuhvril põhinev kompenseerimine	16
6. KÕRGE VEAMÄÄRA MÕJU VALIMILE.....	17
7. KÕIGE TÕENÄOLISEM VIGA JA ÜLEMINE VEAPIIR.....	18
8. ERIJUHUD	19
8.1. Auditeeriva asutuse avastatud vead kuludes, mida ka korraldusasutus, rakendusasutus ja sertifitseeriv asutus peavad eeskirju eiravaks	19
8.1.1. Eeskirjade eiramised, mis rakendusasutus, korraldusasutus ja sertifitseeriv asutus on avastanud ja millele on juba reageeritud, kuid mida ei ole enne auditeeriva asutuse poolt valimi moodustamist parandatud.....	19
8.1.2. Rakendusasutuse ja korraldusasutuse kontrollimise käigus avastatud eeskirjade eiramised, mida enne auditeeriv asutuse poolt valimi moodustamist parandati ebapiisavalt	20

8.1.3.	Eeskirjade eiramised kulude puhul, mille sertifitseerimisest keelduti pärast valimi moodustamist auditeeriva asutuse poolt	20
8.2.	Kõige tõenäolisema koguvea arvutamine – liialt suurena makstud summade kompenseerimine liialt väiksena makstud summadega	21
LISA 1 –	PROGNOOSITAV KOGUVEAMÄÄR	22
LISA 2 –	DEKLAREERITUD KULUDE JA VALIMIAUDITITE TABEL	23

KASUTATUD LÜHENDID

COCOF – fondide koordineerimiskomitee

ERF – Euroopa Regionaalarengu Fond

ESF – Euroopa Sotsiaalfond

ISA – rahvusvaheline auditeerimisstandard

MÕISTED

Mõiste	Selgitus
Anomaalne viga	Viga, mis ei ole tõendatavalt üldkogumi suhtes representatiivne.
Ärakuulamismenetlus	Menetlus, mille puhul saadetakse auditeeritavale (esialgne) audiitori järeldusotsus koos palvega kirjalikult vastata teatava tähtaja jooksul.
Viga	Käesolevas juhendis nimetatakse veaks Komisjonile sertifitseeritud kulude esitamist tegelikust suuremana.
Aasta n kulud	Komisjonile deklareeritud kulu, mille alusel moodustatakse projektide valim.
Eeskirjade eiramine	Võrdub veaga
Teadaolev viga	Teadaolev viga on viga, mis on avastatud auditeeritavast valimist väljaspool. Valimi moodustamisel rahaühiku järgi on teadaolev viga ka valimiühikus avastatud viga, mis on sama suur või suurem kui valimimääramisvahemik.
Väärkajastused	Võrdub veaga
Üldkogum	Andmete tervikkogum, millest valim moodustatakse (määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 62 lõike 1 punkti b kohaselt ning mille kohta audiitor soovib järeldusi teha.
Juhuslik viga	Vead, mis ei ole süsteemsed, liigitatakse juhuslikeks vigadeks. Selle põhimõtte alusel on tõenäoline, et auditeeritud valimist leitud juhuslikud vead eksisteerivad ka auditeerimata üldkogumis.
Valimi veamäär	Valimi veamäär on projektiaudite käigus (määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 62 lõike 1 punkti b kohaselt) avastatud vigade hulk jagatuna auditeeritud kuludega.

Mõiste	Selgitus
Süsteemne viga	<p>Süsteemsed vead on sellised auditeeritud valimist leitud vead, mis mõjutavad auditeerimata üldkogumit ning esinevad täpselt määratletud ja sarnastel asjaoludel. Sellistel vigadel on tavaliselt mõni ühistunnus, nt projekti või tegevuse liik, asukoht või ajavahemik. Üldiselt on kõnealused vead seotud juhtimis- ja kontrollisüsteemis (või selle osas) olevate mittetoimivate kontrollidega.</p>
Proгноositav koguveamäär	<p>Proгноositav koguveamäär on järgmiste vigade summa: prognositavad juhuslikud vead, süsteemsed vead, anomaalsed parandamata vead.</p> <p>Auditeeriv asutus peaks prognositavat koguveamäära võrdlema olulisusnivooga, et teha järeldusi valimiga esindatud üldkogumi kohta.</p>

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva dokumendiga soovitakse anda täiendavaid juhiseid, selgitades peamisi küsimusi, mida liikmesriigid tõstatasid seoses iga-aastases kontrolliaruandes esitatud veamäärade ja nende veamäärade mõjuga auditeeriva asutuse auditiaruannetele¹.

Regionaalpoliitika peadirektoraat on koostanud käesoleva juhendi koostöös tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadiga. Iga-aastase kontrolliaruande koostamise eest vastutav auditeeriv asutus peab alates 2011. aasta lõpust kohaldama neid juhiseid ERFi, Ühtekuuluvusfondi või ESFi kaasrahastatud programmide suhtes.

Juhendi eelnõu ei too riiklikele ametiasutustele kaasa uusi või täiendavaid kohustusi. Allpool selgitatud mõistetega soovitakse tuua selgust auditeerivate asutuste tõstatatud küsimustesse, mis on seotud 2010. aasta lõpus esitatud iga-aastaste kontrolliaruannete hindamisega, ning küsimustesse, mida auditeerivad asutused tõid välja käesoleva juhendi eelnõu arutelul homoloogiarühma kohtumisel 17.–18. oktoobril 2011 ning fondide koordineerimiskomitee (COCOF) kohtumisel 23. novembril 2011. Juhendi ainus eemärk on selgitada, millist lähenemisviisi peaksid auditeerivad asutused kasutama projektauditite ja süsteemiauditite tulemuste analüüsimisel.

Käesolev juhend ei asenda järgmisi olemasolevaid komisjoni juhendeid:

- Juhend iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste kohta, 18.2.2009, viide COCOF 09/0004/01-EN, edaspidi „iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste juhend”;
- Selgitav märkus valimikontrolli meetodite kohta auditeerivale asutustele, 15.9.2008, viide COCOF 08/0021/01-EN, edaspidi „valimite juhend”;
- Juhend juhtimis- ja kontrollisüsteemide hindamise ühise metoodika kohta liikmesriikides,² viide COCOF 08/0019/00-EN, edaspidi „juhtimis- ja kontrollisüsteemide hindamise juhend”;
- Juhend sertifitseerivale asutusele selle kohta, kuidas esitada 2007.–2013. aasta programmiperioodi ning 2000.–2006. aasta programmiperioodi järelejäänud osa puhul aruanne tühistatud summade, tagasimakstud summade, tagasimaksmisele

¹ Määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 62 lõike 1 punkti d alapunktis ii on sätestatud, et auditeeriv asutus peab esitama arvamuse selle kohta, kas juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib tõhusalt, et see annaks piisavalt kinnitust, et komisjonile esitatud kuluaruanded on õiged ja sellest tulenevalt kinnitab piisavalt, et nende aluseks olnud tehingud on seaduslikud ja korrektsed.

² Vt COCOFi märkus 08/0019/00-EN, milles süsteemide hindamine on jagatud nelja kategooriasse: 1. kategooria: Süsteem toimib hästi; vajalikud on üksnes väikesed parandused (kõrge usaldusväarsus), 2. kategooria: toimib, kuid vajalikud on teatavad parandused (keskmine usaldusväarsus), 3. kategooria: toimib osaliselt. vajalikud on olulised parandused (keskmine usaldusväarsus), 4. kategooria: põhimõtteliselt ei toimi (madal usaldusväarsus).

kuuluvate summade ja tagastamatuteks loetavate summade kohta, 27.3.2010, viide COCOF nr 10/0002/00/EN, edaspidi „sertifitseerivate asutuste juhend”.

2. VIGADE HINDAMINE

2.1. Komisjoni eelmistes juhendites sätestatud lähenemisviis

Iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste juhendi 5. jaos (viimane punkt) ja valimite juhendi punktis 6.8 on sätestatud, et iga-aastastes kontrolliaruannetes tuleb lisaks avastatud vigade parandamisele esitada ka hinnang kõnealuste vigade kohta.

Punktis 6.8 osutab komisjon ka rahvusvahelisele auditeerimise standardile (ISA) nr 530,³ mille kohaselt tuleb arvestada valimi tulemustega, leitud vigade iseloomu ja põhjustega ning nende võimaliku mõjuga konkreetsele auditeerimiseesmärgile ja teistele auditi valdkondadele.

Vähemalt alates 2008. aastast on komisjoni koostatud juhendites selgelt sätestatud, et auditeerivalt asutuselt oodatakse projektiauditis avastatud vigade kvalitatiivset süvaanalüüsi ning selle analüüsi esitamist iga-aastastes kontrolliaruannetes.

Projektiauditeid käsitlevas iga-aastase kontrolliaruande osas peaks auditeeriv asutus selgitama prognoositavat veamäära mõjutavate vigade olemust, sest vead võivad tuleneda muu hulgas riigihangetest, finantsinstrumentidest ja toetuskeemidest.

2009. aasta juhendis iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste kohta on sätestatud,⁴ et kontrolliaruandes peaks olema märges selle kohta, kas mõni tuvastatud probleem on süsteemne, ja millised on kasutusele võetud meetmed, sealhulgas peab olema toodud info eeskirjade eiramisega seotud kulutuste suuruse määramise ja kõigi nendega seoses tehtud finantskorrektsioonide kohta.

Ühelgi juhul ei saa juhend asendada auditeeriva asutuse professionaalset hinnangut selle kohta, kas viga on süsteemne, juhuslik või anomaalne. See hinnang peab olema juhtumipõhine ning sisalduma iga-aastases kontrolliaruandes.

2.2. Süsteemsed vead

Süsteemsed vead on sellised auditeeritud valimist avastatud vead, mis mõjutavad auditeerimata üldkogumit ning esinevad täpselt määratletud ja sarnastel asjaoludel. Üldiselt on kõnealused vead seotud juhtimis- ja kontrollisüsteemis (või selle osas) olevate ebatõhusate kontrollimenetlustega. Potentsiaalse süsteemse vea avastamisel tuleb teha lisatööd, et leida vea ulatus ning teostada kvantifitseerimine. See tähendab, et tuleb määratleda kõik olukorrad, mis võivad sisaldada sama tüüpi viga, kui leiti valimist, tänu millele on võimalik piirata vea kogumõju üldkogumile⁵.

³ <http://web.ifac.org/download/a027-2010-iaasb-handbook-isa-530.pdf>

⁴ Vt 4. jagu, kõnealuse juhendi viimane punkt.

⁵ Näiteks leiti teatav viga projekti puhul, mida on kaasrahastatud finantsinstrumentidega seotud prioriteetsest põhisuunast. Sama viga võib korduda sama prioriteetse põhisuuna teiste projektide puhul. Auditeeriv asutus peab koostöös korraldusasutuse ja rakendusasutusega tegema kindlaks, kas

Määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 98 lõikes 4 on sätestatud: *Süsteematilise eeskirjade eiramise korral laiendab liikmesriik uuringuid, et need hõlmaksid kõiki toiminguid, mida eeskirjade eiramine mõjutada võib.* Süsteematilise eeskirjade eiramise mõiste ja liikmesriikide võetavad meetmed on seega teada kõigile juhtimis- ja kontrollisüsteemi osapooltele.

Nii nagu süsteemsete vigade puhul, võib audiitor märgata valimisse kuuluva vea alusel ka üht või enamat viga valimist väljaspool – neid võib nimetada teadaolevateks vigadeks. Näiteks kui leping ei vasta riigihanke eeskirjadele, on tõenäoline, et osa eeskirjadele mittevastavatest kuludest on deklareeritud maksenõude või arvena auditeeritud valimis ning ülejäänud kulud on deklareeritud valimist väljajäävate maksenõuete või arvetega. Teadaolevaid vigu koheldakse sama moodi kui süsteemseid vigu.

2.3. Juhuslikud vead

Vead, mis ei ole süsteemsed, liigitatakse juhuslikeks vigadeks. Selle põhimõtte alusel on tõenäoline, et auditeeritud valimist avastatud juhuslikud vead eksisteerivad ka auditeerimata üldkogumis, sest valim on representatiivne. Need vead tuleb seega kaasata vigade prognoosi arvutusse – vt käesoleva juhendi punkti 2.6.

2.4. Anomaalsed vead

2010. aasta lõpuks esitatud iga-aastastes kontrolliaruannetes oli mitmeid juhtumeid, kui auditeeriv asutus teatas anomaalsest veast, mis põhjustas olukorra, kus prognoositav veamäär oli madalam, kui raporteeritud veamäär.

Statistiline valim esindab üldkogumit ja seetõttu peaks anomaalseid vigu aktsepteerima üksnes väga erandlikel ja hästi põhjendatud juhtudel. Selle põhimõtte pidev ja põhjendamata rikkumine võib vähendada auditiarvamuse usaldusväärsust.

Auditeeriv asutus peab iga-aastasest kontrolliaruandes tagama, et selline anomaalne viga ei esinda üldkogumit, ning selgitama, milliseid täiendavaid auditimeetmeid seoses anomaalse veaga võeti, nagu on nõutud ISA 530s.

ISA 530s on lisaks sätestatud:

„A.19. Kui väärkajastamist peetakse anomaaliaks, võidakse see andmekogumile projetteeritavate väärkajastamiste hulgast välja jätta. Kuid mis tahes sellise korrigeerimata väärkajastamise mõju tuleb siiski arvesse võtta lisaks mitteanomaalsete väärkajastamiste projetteerimisele.”

A.22. Kui detaisete testide puhul esineb väärkajastamiste projetteerimine koos anomaalse väärkajastamisega, tuleb arvesse võtta audiitori parim hinnang andmekogumis esineva väärkajastamise kohta. Kui esineb väärkajastamiste projektsioon koos anomaalse väärkajastamisega, ja see

viga kordub. Nagu eespool nimetatud, tuleb kõik valimis leitud vead hõlmata prognoositava veamäärara arvutusse (välja arvatud täielikult põhjendatud anomaalsed vead), sel lihtsal põhjusel, et valim esindab üldkogumit.

ületab vastuvõetavat väärkajastamist, siis ei anna valim põhjendatud alust kokkuvõtete tegemiseks testitud andmekogumi kohta. (...)”

See tähendab, et kui auditeeriv asutus otsustab anomaalse vea prognoositava vea arvutusest välja jätta, siis tuleb anomaalse vea suurus liita prognoositava koguveamäära arvutusele, kui seda ei ole parandatud käesoleva juhendi punkti 5.1 kohaselt. Kui anomaalne viga on parandatud, siis ei võeta seda prognoositava koguveamäära puhul arvesse. Seda lähenemisviisi kohaldatakse üksnes anomaalsete vigade puhul, pidades silmas nende erandlikku olemust, nagu on ette nähtud ka juba osundatud auditistandardis.

2.5. Lõpetamata ärakuulamismenetlusega seotud vead

Prognoositava koguveamäära puhul arvesse võetud vead peaksid olema seotud järeldustega, mis on esitatud lõplikus auditiaruandes, s.t pärast seda, kui auditeeritavaga peetav ärakuulamismenetlus on lõppenud.

Põhjendatud juhtudel, kui ärakuulamismenetlus ei olnud enne iga-aastase kontrolliaruande esitamist lõppenud, võib seda pidada piiratud ulatusega auditiks, mille osas võib esitada märkustega järeldusotsuse auditeeriva asutuse professionaalse hinnangu põhjal. Sellisel juhul peaks auditeeriv asutus järeldusotsuses märkima, kas sellised piirangud mõjutavad deklareeritud kulusid, ning esitama mõju suuruse⁶.

Sõltuvalt kõnealuse auditi ärakuulamismenetluse etapist võib auditeeriv asutus kas: i) arvestada auditis leitud vigu prognoositava vea arvutamisel (nagu on sätestatud käeoleva juhendi punktis 2.6) või ii) esitada eeskirjade eiramiste suurus järeldusotsuses auditi piiratud ulatuse osas koos märkega, kas potentsiaalne eeskirjade eiramine oleks oluliselt mõjutanud koguveamäära (s.t kas prognoositav koguveamäär koos kõnealuse eeskirjade eiramisega oleks tõstnud koguveamäära üle 2%).

Igal juhul kehtib järgmine: „Iga-aastases kontrolliaruandes esitatud veamäär põhineb tavaliselt auditi lõplikel tulemustel (pärast ärakuulamismenetlust), mis on seotud võrdlusperioodiks valitud valimiga. Siiski võib juhtuda, et pärast haldus- või auditikorraga kooskõlas teostatud järelkontrolli ei pea vigu enam käsitlema vigadena. Selle tulemusena võib osutuda vajalikuks eelnevates aruannetes esitatud veamäära ajakohastamine.”⁷

2.6. Prognoositav koguveamäär

Auditeeriv asutus peab iga-aastases kontrolliaruandes esitama prognoositava koguveamäära, mida tuleb hinnata olulisuse seisukohast, et teha järeldus üldkogumi kohta, nagu tuleneb komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 artikli 17 lõike 4 teisest lõigust..

⁶ Vaata iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste juhendi 7. punkti.

⁷ Vaata iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste juhendi joonealust märkust 9.

Kõnealuse lõike teises lõigus on sätestatud: „*Kui rakenduskava prognoositud veamäär ületab olulisusnivoo, peab auditeeriv asutus analüüsima selle olulisust ja võtma vajalikke meetmeid, sealhulgas andma asjakohaseid soovitusi, mis esitatakse iga-aastases kontrolliaruandes*”.

Prognoositav koguveamäär näitab juhtimis- ja kontrollisüsteemis olevate vigade hinnangulist mõju protsendina üldkogumist aastal n.

Prognoositav koguveamäär peab põhinema auditeeriva asutuse analüüsil vigade kohta, mis leiti määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 62 lõike 1 alapunkti b kohaselt tehtud projektiauditite käigus.

Prognoositav koguveamäär on järgmiste vigade summa: prognoositavad juhuslikud vead, süsteemsed vead ja parandamata anomaalsed vead – vaata tabelit käesoleva juhendi 1. lisas.

Kui auditeeritud valimis avastati süsteemsed vead ning nende laienemine auditeerimata üldkogumile on täpselt piiritletud, siis üldkogumiga seotud süsteemsed vead lisatakse prognoositavale koguveamäärale. Kui mainitud piiritlemine ei ole toimunud enne iga-aastase kontrolliaruande esitamist, tuleb süsteemseid vigu käsitleda juhuslikena, kui arvutatakse prognoositavat juhuslikku viga.

Juhuslike vigade puhul sõltub prognoositavate vigade arvutamine auditistrateegias valitud ja kirjeldatud kasutatavast valimimeetodist. Vigade prognoosimise puhul vaata komisjoni valimite juhendi punkte 6.3 – 6.6–valimimeetodite näited ja nende kasutamine. Üldiselt lähtutakse järgmisest:

- Kui auditeeriv asutus kasutab rahaühikute valimi moodustamise meetodit, siis vastab prognoositav juhuslik viga kõige tõenäolisemale veale.
- Erinevuse hindamise puhul peab auditeeriv asutus arvutama saavutatud täpsuse ning märkima vastavad ülem- ja alampiirid.
- Mittestatistilise valimi puhul on veamäära prognoosimist vaja siis, kui kasutatakse ametlikku lähenemisviisi, mida on selgitatud valimite juhendi punktis 6.6 Kui mittestatistilise valimimeetodi puhul ei ole ametlikku lähenemisviisi mainitud, siis ei ole vaja veamäära ekstrapoleerida, st prognoositav veamäär on sama kui valimi veamäär.

Auditeeriv asutus peab vead kvantifitseerima ning hõlmama prognoositavasse koguveamäära, välja arvatud käesoleva juhendi punktis 2.4 sätestatud juhul. Ilma kvantifitseerimata ei saa veamäära pidada usaldusväärseks, sest see on tõenäoliselt esitatud tegelikust madalamana. Sellisel juhul peab audiitori järeldusotsus olema märkusega.

Üldiselt tuleb prognoositava koguveamäära arvutamisel arvesse võtta kõiki leitud vigu. Käesoleva dokumendi punktis 8 on esitatud erijuhud, kus seda teha ei tule.

2.7. Prognoositav koguveamäär ning juhtimis- ja kontrollisüsteemide hindamine

Kui prognoositav koguveamäär ületab 2%-list olulisusnivood, siis on see tõendus sellest, et deklareeritud kulud ei vasta eeskirjadele olulisel määral, st et juhtimis- ja kontrollisüsteem ei ole korralikult toimunud.

Määruse (EÜ) 1828/2006 IV lisa punktis 2 on sätestatud, et auditeeriv asutus peab selleks, et kinnitada juhtimis- ja kontrollisüsteem tõhusat toimimist, kombineerima süsteemiauditite ja projektiauditite tulemusel.

Vastavalt juhtimis- ja kontrollisüsteemide hindamise juhendile,⁸ peab auditeeriv asutus teostatud süsteemiauditite alusel (ning võttes arvesse võimalikke kompenseerivaid kontrole) formuleerima üldjärelduse, kasutades selleks süsteemi, mis aitab kaasa järelendusotsuse koostamisele.

Iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste juhendi punktis 6 on esitatud mõned juhud, mida auditeeriv asutus peab kaaluma süsteemiaudititest ja projektiaudititest tuleneva üldise usaldusväarsuse hindamisel.

Kui auditeeriv asutus leiab, et juhtimis- ja kontrollisüsteem kuulub 2. kategooriasse ning prognoositav veamäär jääb alla 2%-lise olulisusnivool, siis võib järelendusotsus olla märkusteta.

Kui juhtimis- ja kontrollisüsteem liigitatakse 1. või 2. kategooriasse ning prognoositav koguveamäär on üle 2%, siis näitab see seda, et hoolimata auditeeriva asutuse teostatud süsteemiauditist tulenevast positiivsest hinnangust, ei ole juhtimis- ja kontrollisüsteem praktika piisavalt tõhus, et hoida ära, avastada ja parandada eeskirjade rikkumisi ning saada tagasi alusetult makstud summasid. Sel juhul peetakse asjakohaseks märkustega järelendusotsust.

Kui auditeeriv asutus leiab, et juhtimis- ja kontrollisüsteem kuulub kategooriasse 3 või 4, siis peetakse asjakohaseks⁹ märkustega järelendusotsust, isegi kui prognoositav koguveamäär on alla 2%. Auditeeriv asutus peab kasutama oma professionaalset hinnangut, et määrata kindlaks, kas süsteemiauditid, mis andsid aluse juhtimis- ja kontrollisüsteemi liigitamise 3. kategooriasse, põhinevad avastustel, mida ei oleks leitud projektiauditite käigus (nt süsteemiaudit hõlmas juhtimis- ja kontrollisüsteemi, mida muudeti pärast aastat n, ning seega vähenes kindlus, mis tulenes projektiaudititest kõnealuse aasta kulude suhtes).

Kui juhtimis- ja kontrollisüsteem kuulub kategooriasse 3 või 4 ning prognoositav koguveamäär on üle 2%, siis peab järelendusotsus olema märkustega või negatiivne. Kas järelendusotsus on märkustega või negatiivne sõltub vigade tõsidusest ning veamäära suurusest.

⁸ Juhendis on osutatud süsteemide hindamise neljale kategooriale: 1. kategooria: toimib hästi, vajalikud on üksnes väikesed parandused (kõrge usaldusväarsus), 2. kategooria: toimib, kuid vajalikud on teatavad parandused (keskmine usaldusväarsus), 3. kategooria: toimib osaliselt, kuid vajalikud on olulised parandused (keskmine usaldusväarsus), 4. kategooria: põhimõtteliselt ei toimi (madal usaldusväarsus).

⁹ Väljend „peetakse asjakohaseks” tähendab, et on vaja auditeeriva asutuse professionaalset hinnangut, et teha järeldusi audititöö kohta.

3. VEAMÄÄRADE ESITAMINE IGA-AASTASTES KONTROLLIARUANNETES SFC 2007 KAUDU

Eespool nimetatud teave tuleb esitada iga-aastase kontrolliaruande selles osas, mis käsitleb projektide valimi auditit.

Lisaks tuleb iga-aastasele kontrolliaruandele lisatavas tabelis „Deklareeritud kulud ja valimiauditit” (vastavalt määruse (EÜ) nr 1828/2006 VIII lisa tabelile 9) esitada valimis leitud veamäär ning prognoositav koguveamäär (nagu on sätestatud punktis 2.6) – vaata käesoleva dokumendi 2. lisa.

Iga-aastased kontrolliaruanded esitatakse komisjonile struktuurifondide infosüsteemi SFC 2007 kaudu. SFC 2007–süsteemis olev moodul sisaldab eelnimetatud tabelit, mille peab täitma auditeeriv asutus. Teave prognoositava koguveamäära kohta tuleb sisestada eraldi tulpa, mis asub pärast tulpa „Juhuslikus valimis esinenud ja eeskirjade eiramisega seotud kulutuste suurus ja protsent (veamäär)”. SFC 2007–süsteemis olevat tabelit on 2011. aasta iga-aastaste kontrolliaruannete jaoks muudetud, et lahendada tehnilisi probleeme, mis ilmsesid viimaste kontrolliaruannete esitamisel.

Metoodiliselt on korrektne esitada üks veamäär, mis hõlmab ühise juhtimis- ja kontrollisüsteemi raamesse kuuluvaid rakenduskavasid, kuid alati ei pruugi järeldusotsus sama süsteemi rakenduskavade kohta olla ühesugune.

Nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 62 lõike 1 punktis d on sätestatud: „*kui mitme rakenduskava suhtes kohaldatakse ühtset süsteemi, võib punktis i osutatud andmed esitada ühises aruandes ning punktide ii ja iii kohaselt esitatav arvamus ja deklaratsioon võivad hõlmata kõiki asjakohaseid rakenduskavasid*”.

Kui süsteemiaudit või ühises valimis leitud vigade analüüs näitab, et ühel ühisesse juhtimis- ja kontrollisüsteemi hõlmatud rakenduskaval on erilisi puudujääke, võib auditeeriv asutus teha erineva järeldusotsuse selle konkreetse rakenduskava kohta. SFC 2007 võimaldab auditeerival asutusel sisestada erinevaid järeldusotsuseid iga kava kohta, isegi kui nad kuuluvad samasse juhtimis- ja kontrollisüsteemi.

4. PUUDULIKUD JÄRELDUSOTSUSED

2010. aasta kontrolliaruannete esitamisel saadud kogemustele tuginedes peab komisjon puudulikeks järgmisi järeldusotsuseid:

- märkusteta järeldusotsus, kuigi aasta n kulutustega seotud projektauditeid ei toimunud;
- märkusteta järeldusotsus, kuigi auditeeriv asutus ei ole auditeerinud kõiki valimisse kuuluvaid projekte;
- märkusteta järeldusotsus, kuigi prognoositav koguveamäär ületas olulisusnivood ja/või süsteemiauditites leiti märkimisväärseid puudusi ning enne järeldusotsuse esitamist ei olnud riigi ametiasutused ellu viinud asjakohaseid parandusmeetmeid;

- järeldusotsusest loobumine, sest projektauditite ärakuulamismenetlus ei ole veel lõppenud.

5. PARANDUSMEETMED

5.1. Parandatud vea mõiste järeldusotsuse seisukohast

Kõikidest vigadest, mille auditeeriv asutus on valimi auditeerimise käigus leidnud, tuleb vastavalt määruse (EÜ) nr 1828/2006 (nagu seda on muudetud määrusega (EÜ) nr 846/2009) artikli 28 sätetele teatada. Vead tuleb parandada ja sellest aru anda vastavalt valimite juhendile.

Vastavalt määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklile 70 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1198/2006 artiklile 70 peavad liikmesriigid kõrvaldama eeskirjade eiramised ja nõudma sisse liigselt makstud summad. Liikmesriikidel on kaks võimalust:

- 1) nad kas tühistavad asjaomase summa programmis koheselt, arvates selle maha järgmisest komisjonile esitatavast kuluaruandest ning vabastades seeläbi koheselt ELi vahendid muude meetmete jaoks, või
- 2) jätavad kulud rakenduskavasse, kuni toetuse saajatelt raha tagasisaamiseni ning arvavad selle maha järgmisest komisjonile esitatavast kuluaruandest alles siis, kui tagasimakse on toimunud.

Juba osundatud sätte alusel ning käesoleva juhendi kohaselt loetakse viga parandatuks, kui eeskirjadele mittevastav summa on maha arvatud komisjonile esitatavast kuluaruandest (kas tühistamise või tagasimaksena) või kõnealune summa on registreeritud poolleioleva tagasimaksena sertifitseeriva asutuse arvepidamissüsteemis.

5.2. Parandusmeetmed hilisemate sündmustena

Auditeeriva asutuse poolt esitatud süsteemiauditite ja projektauditite analüüsi tulemuste alusel peavad liikmesriigid (korraldusasutused või sertifitseerivad asutused, sõltuvalt juhtimis- ja kontrollisüsteemist) võtma kasutusele vajalikud parandavad järeelmeetmed.

Kui kõnealuseid meetmeid rakendatakse enne komisjonile iga-aastase kontrolliaruande esitamist ning auditeerival asutusel on piisavalt tõendeid nende rakendamise tõhususe kohta, tuleb neist meetmetest kontrolliaruandes teatada, näitamaks, et riigi ametiasutused on leitud vigadega asjakohaselt tegelema.

Selliseid parandusmeetmeid võib käsitada hilisemate sündmustena, mis on toimunud auditiperioodi järel ning mida auditeeriv asutus võib arvesse võtta kindlusastme määramisel ja järeldusotsuse tegemisel. Eelmises iga-aastaste kontrollaruannete juhendis¹⁰ on öeldud järgmist: „Teatavatel hilisematel sündmustel võib olla oluline mõju juhtimis- ja kontrollisüsteemide toimimisele ja/või kvalifitseerimisele (märkustega või eitava järeldusotsuse korral) ning seetõttu peab

¹⁰ Vaata iga-aastaste kontrolliaruannete ja arvamuste juhendi punkt 8..

auditeeriv asutus seda arvesse võtma”. Need meetmed võivad olla positiivsed (nt pärast auditiperioodi võetud parandusmeetmed) või omada negatiivset mõju (nt süsteemi puudused või pärast auditiperioodi leitud vead).

Auditeeriv asutus võib teha märkusteta järeldusotsuse, kui parandusmeetmed vähendavad juhtimis- ja kontrollisüsteemis oluliste puuduste esinemise riski vajaliku tasemeni, st kui aastal n deklareeritud kulude riskialdis osa ei ole pärast parandusmeetmete rakendamist üle 2% kuludest (välja arvatud juhul kui juhtimis- ja kontrollisüsteem on esialgselt liigitatud 4. kategooriasse, vt punkt 2.7).

Kui parandusmeetmed puudutavad eeskirjade eiramisega seotud kulusid, võib auditeeriv asutus selliseid parandusi arvesse võtta eelmises lõigus nimetatud eesmärgil üksnes juhul, kui tegu on punkti 5.1 kohase parandusega.

Kui sertifitseeriv asutus peatab kulutused ajutiselt, siis ei ole see kõnealuses kontekstis parandusmeede. Siiski võib auditeeriv asutus pidada sellist ajutist peatamist hilisemaks sündmuseks, kui selline meede võetakse enne iga-aastase kontrolliaruande esitamist komisjonile ning sertifitseeriv asutus annab selgesõnaliselt ja kirjalikult teada (nt kirjaga komisjonile), et kõnealused kulud deklareeritakse alles siis, kui legaalsuse ja regulaarsuse kohta on saadud piisav kindlus ja komisjonile on teatatud kindlusastme saamiseks võetud meetmetest ning auditeerivalt asutuselt on saadud arvamused selliste meetmete asjakohasuse kohta.

Kui parandusmeetmed käsitlevad tegevuskava, võib auditeeriv asutus neid arvesse võtta eespool nimetatud eesmärgil üksnes juhul, kui meetmed on tõhusalt rakendatud ja auditeeriv asutusel on selle kohta kindlad tõendid.

Prognoositav veamäär peab igal juhul jääma samaks, st et parandusmeetmed seda ei mõjuta. Sellest tuleb aru anda iga-aastases kontrolliaruandes.

5.3. Võimalus 1: ekstrapoleeritud finantskorrektsioon

Kui liikmesriik (vastavalt juhtimis- ja kontrollisüsteemile korraldusasutus või sertifitseeriv asutus) on kindlaks teinud (iga-aastases kontrolliaruandes esitatud) prognoositava koguveamäära, siis võib ta otsustada elimineerida eeskirjade eiramisega seotud deklareeritud kulud. Selleks võib kasutada ekstrapoleeritud finantskorrektsiooni kõnealuse aasta n rakenduskava auditeerimata kulude suhtes.

Selline lähenemisviis on liikmesriigi enda otsustada, see ei ole kohustuslik.

Pärast valimis esinevate vigade parandamist tuleb ekstrapoleeritud parandamist rakendada kogu auditeerimata üldkogumi suhtes: ekstrapoleeritud finantskorrektsioon = prognoositav veamäär * auditeerimata kulud.

5.4. Võimalus 2: iga veatüübi parandamine

Kõik vead tuleb parandada, sealhulgas teadaolevad ja anomaalsed vead.

Süsteemsete vigade puhul peab auditeeriv asutus kontrolliaruandes kinnitama, et

- nende komisjonile deklareeritud kulude kogusumma, mida kõnealused süsteemsed vead mõjutavad, on kindlaks määratud ning vastutavad asutused teeavad vajaliku korrektsiooni¹¹ nii pea kui võimalik. Korraldusasutus võib auditeeriva asutuse järelevalve all teostada süsteemse vea piiritlemise auditeerimata kulude puhul. Praktikast peab auditeeriv asutus kontrollima korraldusasutuse töö kvaliteeti ja esitama komisjonile selgesõnalise kirjaliku tõendi selle kohta, et töö on teostatud asjakohaselt ja järeldusotsuses on kokku lepitud.
- Vähendamaks tulevastes kuludeklaratsioonides esinevate oluliste vigade riski, peaksid asjaomased riigi ametiasutused panema rõhku heastavate meetmete tegevuskava rakendamisele, millel on ranged tähtajad ja mis on suunatud süsteemi puudustele. Tegevuskava tuleks iga-aastases kontrolliaruandes selgelt ja lühidalt kirjeldada.

Juhuslikud vead võivad olla ainus auditeeritud valimis esinev veaallikas või esineda lisaks süsteemsetele vigadele (määratletakse ja käsitletakse eespool kirjeldatud moel). Nagu käesoleva juhendi punktis 2.3 on sätestatud, on juhusliku vea põhimõtte eeldus, et juhuslikud vead eksisteerivad ka auditeerimata kulude puhul. Sellest tulenevalt peaks auditeeriv asutus arvutama riskialdist kulu nii, et kohaldatakse prognoositavat veamäära (mis on seotud auditeeritud projektide valimist leitud juhuslike vigadega) auditeerimata kulude suhtes pärast seda, kui neist on lahutatud süsteemsetest vigadest mõjutatud kulud. Aastal n deklareeritud riskialdis kulu tuleks esitada iga-aastases kontrolliaruandes ning liikmesriik peaks võtma tarvitusele asjakohased järelmeetmed.

5.5. Kulupuhvril põhinev kompenseerimine

Võib esineda olukord, kus liikmesriik deklareerib komisjonile aastal n+1 teatava projektiga seoses rohkem kulusid, kui esialgselt aastal n eelarves ette nähti. Niimoodi tekib kulupuhver.

Projekti eelarveline kulu on näiteks 100 000 eurot ning avaliku sektori kaasrahastamise määr on 40 % ehk maksimaalselt 40 000 eurot. Projekt deklareeris kulusid 110 000 euro ulatuses ning sai maksimaalse toetuse 40 000 eurot. Auditeeriv asutus auditeerib 110 000 eurot, mille on projekt deklareerinud, ning leiab abikõlbmatuid kulusid 9000 euro ulatuses. Riigi ametiasutused ei või seega toetuse saajale sissenõuet esitada, sest jätkuvalt on piisavalt abikõlblikke kulusid, et saada maksimumtoetust 40 000 eurot.

Järgneva näite puhul on projekti eelarveline kulu 100 000 eurot ning avaliku sektori kaasrahastamise määr on 40 % ehk maksimaalselt 40 000 eurot. Projekt on deklareerinud kulu 110 000 eurot. Auditeeriv asutus auditeerib 110 000 eurot, mille on projekt deklareerinud, ning leiab abikõlbmatuid kulusid 15 000 euro ulatuses. Riigi ametiasutused peaksid seega esitama toetuse saajale sissenõude 5000 eurole, sest viga ületab piirmäära (100 000 eurot). Toetuse saaja võib saada toetust maksimaalselt 38 000 eurot (95*40%).

¹¹ Vt määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 98 lõige 4.

6. KÕRGE VEAMÄÄRA MÕJU VALIMILE

Kõrge prognoositav veamäär võib samuti näidata, et valimi kavandamisel kasutatud oletused ei ole õiged, nt eeldatav veamäär on liiga madal või kontrolltestiga saadud usaldusnivoo on liiga kõrge.

ISA 530s on seda seisukohta käsitletud järgmiselt (vt 3. lisa punkt 5):

„Mida suuremat väärkajastamist audiitor andmekogumist eeldab leida, seda suurem peab valimi suurus olema, et teha andmekogumis esineva väärkajastamise tegeliku suuruse kohta põhjendatud hinnangut. Faktorid, mis on relevantset audiitoripoolse eeldatava väärkajastamiste summa arvessevõtmisel, hõlmavad ulatust, milles määratakse subjektiivselt kindlaks objektide väärtused, riskihindamise protseduuride tulemusi, kontroll-(imehhanism)i testide tulemusi, eelmistel perioodidel rakendatud auditiprotseduuride tulemusi ja muude substantiivsete protseduuride tulemusi.”

Tulevane valimi määramine peab saadud kogemuste põhjal arvesse võtma sobivamaid parameetreid.

- Kui auditeeriv asutus kasutab auditeeritavate projektide leidmiseks rahaühikute järgi valimi moodustamist, siis kasutatakse tavaliselt madalamat eeldatavat veamäära (nt 10 % olulisusnivoost või 0,2 %, kui olulisusnivoo on alla 2 %¹²). Kui valimi moodustamise tulemusel on prognoositav veamäär üle 2 %, võib auditeeriv asutus kaaluda muu valimimeetodi kasutamist, nagu on sätestatud komisjoni valimimeetodite juhendi 6. jaos, täpsemalt allpool taasesitatud tabelis¹³.

Andmekogumi varieeruvus	Eeldatav vigade sagedus	Soovitav lähenemisviis
Madal	Madal	Valimi moodustamine muutuja järgi – valimi moodustamine rahaühiku järgi
Kõrge	Madal	Valimi moodustamine rahaühiku järgi
Madal	Kõrge	Valimi moodustamine muutuja järgi
Kõrge	Kõrge	Klasterdamine või stratifitseerimine (pluss asjakohane valimimeetod)

¹² Määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisas 4 on sätestatud, et olulisusnivoo maksimumväärtus on 2 %. Auditeeriv asutus võib kasutada väiksemat protsenti.

¹³ Vt kõnealuse juhendi punkti 6.

7. KÕIGE TÕENÄOLISEM VIGA JA ÜLEMINE VEAPIIR

Nagu on sätestatud valimite juhendis, tuleb lisaks valimiveale ja kõige tõenäolisemale veale välja arvutada ka vigade alampiir ja ülempiir ning esitada igaaastases kontrolliaruandes.

Komisjoni selgitavas märkuses, mis käsitleb valimikontrolli meetodeid auditeerivate asutuste jaoks,¹⁴ on rahaühiku järgi valimi moodustamise korral tekkivate vigade hindamise ja projitseerimise kohta öeldud järgmist:

- „Väärkajastuse ülempiir tuleks arvutada projitseeritud väärkajastuse, põhitäpsuse (...) ja täpsuse erinevust suurendava hälbe summana.
- Audiitor võib arvutada vajaliku täiendava valimisuuruse, asendades kõige tõenäolisema väärkajastuse valimi hindamises algse planeeritud väärkajastusega valimi vahemiku valemis, ja määrata uut eldustel põhineva vahemiku ning valimi kogusuuruse. Lahutades valimi algsuuruse selle uuest suuruselt, saab määrata terve rea valimielemente. Valikul saab kasutada uut valimimääramisvahemikku. Tuleks valida elemendid, mis ei ole juba valimisse lisatud.
- Näiteks kui vaatleme üksikut 300-eurost väärkajastust (25 %), s.t projitseeritud 1000-eurost väärkajastamist 5000 eurose lubatava väärkajastusega ja MUSi sammuga 4000 EUR 95 % usaldusnivoo juures (usaldusväärsuse tegur 3), on meil kokku 13 750 eurone väärkajastuse ülempiir. See näitaja on summa järgnevatest liidetavatest:
 - projitseeritud 1000-eurone väärkajastus,
 - põhitäpsus $4000 \text{ EUR} \times 3 = 12\,000 \text{ EUR}$ ja
 - mööndus $(4,75-3-1) \times 1000 = 750 \text{ EUR}$ (4,75 on RF, mis vastab 1 väärkajastusele 95 % usaldusnivoo juures, 3 on RF, mis vastab 0 väärkajastusele 95 % juures).
- Antud ülempiir on kõrgem kui lubatav viga, seega järeldame, et andmekogumi väärkajastus ületab olulisusläve. Ka järeldame, et oleme 95 % kindlad, et andmekogumi väärkajastus on vähemalt 13 750 eurot.
- Statistilise meetodi rakendamisel hindab auditeeriv asutus kõige tõenäolisemalt väärkajastusi andmekogumis ja võrdleb seda olulisusega, et hinnata tulemusi.”

Kui rahaühiku järgi valimi moodustamist kasutatakse auditeeritavate projektide valimi moodustamiseks, siis peetakse kõige tõenäolisemaks veaks prognoositavat juhusliku vea määra. Kõnealune veamäär moodustab osa prognoositavast koguveamäärast, mida tuleb võrrelda olulisusnivooga 2%. Kui kõiki valimis

¹⁴ Vt selgitav märkus valimikontrolli meetodite kohta auditeerivatele asutustele lk 32 kolme esimese punkti puhul; lk 40 viimase punkti puhul.

esinevaid vigu peetakse juhuslikeks, siis vastab prognoositav koguveamäär prognoositavale juhusliku vea määrale.

Selleks et täita rahauhiku järgi valimi moodustamise nõuded, tuleb siiski läbi viia vea ülempiiri analüüs.

INTOSAI juhend¹⁵ „moodustab ühise aluse, millele võib viidata (...) kõigi ELi projektide auditeerimise puhul (...)”¹⁶. Juhises nr 23¹⁷ on sätestatud, et „kui kogu vea tase ületab vastuvõetavat taset, kuid kõige tõenäolisem viga on vastuvõetavast tasemest madalam”, peaks audiitor kaaluma, kas:

- „ nõuda auditeeritavalt üksuselt leitud vigade/erandite ning nende tulevikus esinemise tõenäosuse uurimist. See võib viia ühisele seisukohale finantsaruannete korrigeerimises;
- jätkata testimist eesmärgiga vähendada valimi riski ning sellega tõsta vastuvõetavuse taset, mis on saadud tulemuste hindamisega;
- kasutada alternatiivseid auditiprotseduure, et saada lisakindlust.”

Auditeeriv asutus peaks kasutama oma professionaalset hinnangut, et valida üks nimetatud võimalusest ning teatama sellest iga-aastases kontrolliaruandes.

8. ERIJUHUD

8.1. Auditeeriva asutuse avastatud vead kuludes, mida ka korraldusasutus, rakendusasutus ja sertifitseeriv asutus peavad eeskirju eiravaks

8.1.1. *Eeskirjade eiramised, mis rakendusasutus, korraldusasutus ja sertifitseeriv asutus on avastanud ja millele on juba reageeritud, kuid mida ei ole enne auditeeriva asutuse poolt valimi moodustamist parandatud*

Nagu eespool öeldud, tuleb üldiselt kõiki eeskirjade eiramisi prognoositava veamäär arvutamisel arvesse võtta ning sellest teavitada iga-aastases kontrolliaruandes.

See hõlmab ka neid auditeeriva asutuse (projektauditite käigus) leitud eeskirjade eiramisi, mida oli varem täheldanud mõni muu riiklik ametiasutus (korraldusasutus, rakendusasutus või sertifitseeriv asutus) enne seda, kui auditeeriv asutus moodustas

¹⁵ Vt <http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/133817.PDF>

¹⁶ Vt INTOSAI juhendi sissejuhatuse punkt 6.

¹⁷ INTOSAI juhise nr 23 punkti 6.1 kohaselt kohandatakse neid juhtnõore „auditi valimi kasutamiseks finantsauditites (mis hõlmab seaduslikkuse ja reeglipärasuse käsitlemist)”.

valimi, kuid mida ei olnud liikmesriik enne iga-aastase kontrolliaruande esitamist parandanud¹⁸.

Kui on dokumentaalseid tõendeid, et asjaomased riigiasutused (korraldusasutus, rakendusasutus või sertifitseeriv asutus) **on eeskirjade eiramise avastanud ja vajalikud meetmed tarvitusele võtnud juba** enne seda, kui auditeeriv asutus moodustas valimi, ning eeskirjade eiramisega seotud summad on parandatud enne iga-aastase kontrolliaruande esitamist, võib need eeskirjade eiramised välja jätta valimi vigade projetteerimisel üldkogumile.

Igal juhul tuleb eeskirjade eiramisest teatada ja seda selgitada iga-aastase kontrolliaruande projektiauditeid käsitlevas osas.

Üldpõhimõttena peab korraldusasutus tagama, et korraldustegevuse kontrollimist (halduskontroll ja kohapealne kontroll) teostatakse viisil, mis võimaldab eeskirjade eiramisi ära hoida, avastada ja parandada enne seda, kui kulud deklareeritakse komisjonile.

8.1.2. Rakendusasutuse ja korraldusasutuse kontrollimise käigus avastatud eeskirjade eiramised, mida enne auditeeriva asutuse poolt valimi moodustamist parandati ebapiisavalt

Kui auditeeriv asutus avastab auditi käigus, et mõne muu asutuse kontroll oli leidnud eeskirjade eiramise, kuid rakendusasutuse/korraldusasutuse rakendatud korrektsioonimäär oli väiksem, kui auditeeriv asutus eeldanuks, siis tuleb auditeeriva asutuse soovitava ja tegeliku parandatud summa vahet (komisjonile esitatava deklaratsioonis enne kui auditeeriv asutus valimi moodustas) võtta arvesse koguveamäära / vigade prognoosi arvutamisel.

8.1.3. Eeskirjade eiramised kulude puhul, mille sertifitseerimisest keelduti pärast valimi moodustamist auditeeriva asutuse poolt

Auditeeriv asutus võib pärast projektide valimite moodustamist avastada eeskirjadele mittevastavaid kulusid auditeeritavate projektide hulgas, mille sertifitseerimisest on liikmesriik keeldunud. Auditeeriv asutus võib kohapealse kontrollimise käigus kasutada kaht praktilist lahendust:

- (1) Kui eeskirjadele mittevastavad kulud, mille sertifitseerimisest on keeldutud, hõlmavad teatava projekti kõiki kulusid, mis on auditeeriva asutuse moodustatud valimisse kaasatud, ei pea see asutus toimingut/projekti kohapeal kontrollima. Valimit ei pea muutma, st kõnealust toimingut ei pea asendama teise toiminguga/projektiga.
- (2) Kui eeskirjadele mittevastavad kulud, mille sertifitseerimisest on keeldutud, hõlmavad ainult osa teatava projekti kuludest, mis on auditeeriva asutuse moodustatud valimisse kaasatud, peab asutus teostama kohapealse kontrolli

¹⁸ Nagu eespool nimetatud võib vea parandada arvates eeskirjadele mittevastava summa maha komisjonile esitatavast kuluaruandest (kas tühistamise või tagasimaksena) või registreerides kõnealuse summa poolelioleva tagasimaksena sertifitseeriv asutuse arvepidamissüsteemis.

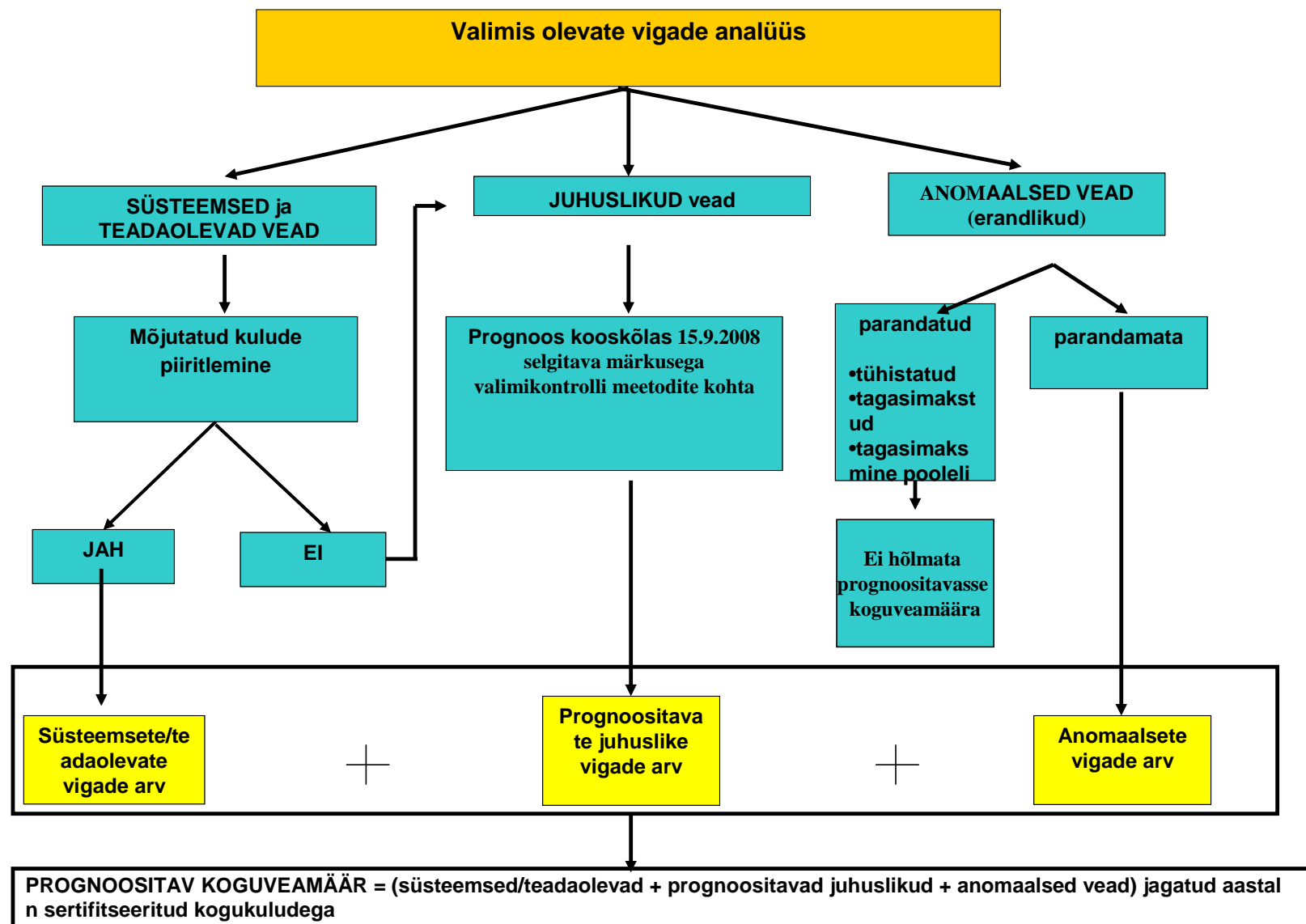
tuvastamaks, kas see osa kuludest, mida sertifitseerimisest keeldumine ei hõlma, on vigadeta.

Mõlemal juhul tuleb eeskirjadele mittevastavaid kulusid arvesse võtta veamäära arvutamisel.

8.2. Kõige tõenäolisema koguvea arvutamine – tegelikest kuludest suurematena makstud summade kompenseerimine tegelikest kuludest väiksemana makstud summadega

Iga-aastase kontrollaruande koostamisel ei tule tegelikest kuludest väiksemana makstud summasid valimi veamäära arvutades (ja sellest tulenevalt ka prognoositava veamäära arvutamisel) arvesse võtta.

LISA 1 – PROGNOOSITAV KOGUVEAMÄÄR

LISA 2 – DEKLAREERITUD KULUDE JA VALIMIAUDITITE TABEL

Fond	Viide (ühtne tunnus- kood)	Programm	Võrdlusaast al deklareeritu d kulutused	Võrdlusaasta kulutused, mida on auditeeritud juhusliku valimi alusel		Põhjendamatult makstud summade suurus ja protsent (veamäär) juhuslikus valimis ¹⁹		Prognoositav koguveamäär ²⁰	Muud auditeeritu d kulutused ²¹	Eeskirjade eiramisega seotud kulutuste summa muu kulutuste valimi puhul	Deklareeritu d kumulatiivse d kogukulud	Auditeeritud kumulatiivset e kogukulude osakaal deklareeritud kumulatiivset es kogukuludes ²²
				Summa ²³	% ²⁴	Summa	%					

¹⁹ Juhul kui juhuslik valim hõlmab rohkem kui ühte fondi või rakenduskava, tuleb eeskirjade eiramisega seotud kulutuste suuruse ja protsendi (veamäär) teave esitada kogu valimi kohta, mitte rakenduskava või fondi tasandil.

²⁰ Väiksemate üldkogumite mittestatistilise valimikontrolli korral tuleb märkida valimi veamäär. Prognoositava koguveamäär mõistet on selgitatud käesoleva juhendi punktis 2.6.

²¹ Lisavalimi kulutused ja mõne muu aasta kui võrdlusaasta juhusliku valimi kulutused.

²² Sisaldab nii juhusliku valimi kui ka muid auditeeritud kulutusi.

²³ Auditeeritud kulutuste summa.

²⁴ Auditeeritud kulutuste osakaal võrrelduna komisjonile võrdlusaastal deklareeritud kulutustega.